

1930

1930

4

לפי הידיעות שקבלתי מרופאי בהמות נפוצה בארצנו מחלת ההפלה (מתנ בנג) אצל הפרות במרה מרובה מאד. עד עכשו לא שמענו אמנם על גילוי זהום בנג אצל בני אדם בארץ. אולם כשים לב לעובדה שבשנים האחרונות נתגלו בירושלים ובחברון מקרי קדחת מלטה (מחלה הדומה כמבואר לעיל למחלת בנג) - מהראוי הוא שהרופאים בארץ יביאו בחשבון גם את האפשרות של מחלת בנג בכל המקרים החשודים לקדחת מלטה.

ספרות

- 1) Med. Klin. 1929, № 4; 2) Dtsch. med. Wochr. 1929, № 8; 3) Ztchr. f. arztl. Fortb. 1929, № 16. 4) Wien. Arch. tun. Med. H. 1. 5) Arch. f. Hyg. H. 5. 6) Munch. Med. Wchsch. 1929, № 17.

מן הספרות הרפואית.

קדחת שחור-השתן בא"י / ד"ר הלל יפה. חיפה.

(Revue Medec. Hyg. Tropic., Vol. 21, № 4.)

1929

עבודה זו חשובה מפאת העובדות המדויקות שהמחבר מביא. עובדות שהוא עצמו אסף אותן במשך-שלושים ושבע שנים של עבודה רפואית בארצנו. לחברנו הנכבד ישנה האפשרות המעציבה לרדן על 260 מקרים מתוך עבודתו הפרטית. יש לזה ערך רב היות ורוב החוקרים מוכרח היה להצטמצם במספר קטן בערך של תצפיות מקוריות ולסמוך בעיקר על הודעות שבספרות - ולפיכך הרבה שאלות פשוטות אבל חשובות נשארו סתומות עד עכשו.

ואלה הן העובדות שהמחבר אסף:

מקרי המחלה מתחלקים באופן מספרי בחדשי השנה כדלקמן (לפי מספר החדשים החל מינואר):

XII	XI	X	IX	VIII	VII	VI	V	IV	III	II	I
19	29	43	46	14	8	2	2	9	113	12	7

אנו רואים איפוא שיותר ממצצית המקרים חלו מספטמבר עד דצמבר. וזכרים חולים קצת יותר מנקבות (77 : 95)

לא היה אף מקרה אחד בניג פחות משנתיים. היה רק מקרה אחד בניג של שנתיים וזה נתרפא.

ההתחלקות של 172 התקפות בין 136 מקרים לפי הגיל מובאה בטבלא הבאה:

שנים	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-0
מקרים	14	36	47	15	13	9	2
התקפות	20	44	54	22	17	11	4

התמותה שונה מאד לפי הגיל, התנאים הכלליים, ואולי גם לפי הטפול. התמותה היתה בערך 25 אחוזים, אבל אלה היו המקרים הכי קשים שהובאו לבית החולים. הרבה מקרים לא קשים הברואו. אם נאחד את כל המקרים תצא תמותה

של פחות מ־25 אחוזים. המחבר מבטיח לסדר את כל המקרים יחד, מתוך רשימותיו עדיין לא עשה את זה.

המחלה תוקפת בעיקר את ילידי חוץ לארץ, אחרי שחלו במשך זמן רב. היה רק מקרה אחד באיש ששהה בארץ פחות משנה אחת. המחלה פוסחת על ילידי המקום (הערבים). היו רק ארבעה מקרים בין ילידי הארץ. כפי הנראה הנוע הוא נורם בהתפשטות המחלה. נדמה שלילידי הארץ יש חסון טבעי נגד המחלה, אבל המחבר הוא יותר מדי זהיר מלהוציא מסקנה מוחלטה בעניין זה, והוא מדגיש שהתקפות מלריה אינן מסוככות חסון, וקדחת שחיר השחן היא הופעה של מלריה. יש איזה קשר בין כינין והופעת המחלה, היות וברוב המקרים הופיעו סימני המחלה אחרי קבלת כינין.

בנוגע לטיפול היה המחבר נוהג (עד שנת 1900) לתת מנות גדולות של כינין (מנות של 3 עד 4 גרם.) בין 40 מקרים שקבלו טפול כזה מתו רק 4. המחבר חדל מלהשתמש בטפול הזה היות והמומחים הדגישו את סכנת הכינין לגבי המחלה. אבל מעניין הדבר שבין 34 מקרים באותה המושבה שלא קבלו את הטפול הגיל מתו 16. אמנם יש תצפיות המוכיחות תמותה יותר גדולה אחרי טפול בכינין מאשר אחרי טפול בלי כינין, והסתירות בשאלה זו טעונות עוד עיון וחקירה. במקרים קשים צריכים להביא בחשבון אפשרות של ערווי (1) דם.

מלבד ציון העובדות המראות על הקשר שבין המחלה למלריה ולכינין נוהר המחבר מלהוציא משפט מוחלט על מהות המחלה וסבתה שהן עדיין לזוטות בערפל. בתור שמירה נגד המחלה הוא מציע מלחמה נגד המלריה בכלל ובין אמצעי המלחמה נגד מלריה הוא מונה גם את הכינין, הניתן לשם שמירה מקדמת (פרופילקטיבית).

ש. א.

רפוי מחלת אבני הכליות וצנור השתן בהיפופיזין / ד"ר שְנְדוּבֶה.

(Schöndube; Z. f. Urol., №10, 1929)

המחבר הציג, כידוע, לפני 3 שנים – יחד עם Kalk – את השמוש בהורקות של היפופוזין (Hypophysin) לשם הרחקת אבנים משכילי השתן. כעת הוא מוסר על תצפיותיו האחרונות בנידון זה. מ־21 החולים שרופאו לפי השיטה הגיל באו לידי הוצאת האבנים 50%; עפ"י רוב השתמש אצל החולים באותו הזמן גם באמצעי טפול אחרים.

לדעתו צריכות ההורקות להעשות במשך זמן מספיק, מפני שבהרכב מקרים נדחפות אמנם האבנים קדימה אלא לאט לאט. בשאין ההורקה נורמת להתקפה הרי זה אינו מוכיח עדיין שלא היתה כאן שום השפעה. תצפיות כאמצעות הציסטוסקופ הראו שההורקות נורמות תמיד לתנועות מוגברות על צנור השתן ושתדירות התכווציותיו של פתח²⁾ צנור-השתן עולה פי שלוש על הרגיל. יוצאים כנראה מהכלל רק אותם המקרים שיש בהם דלקת קשה של כיס השתן. אטרופין מעכב במדה ידועה את פעולתו של פיטואיטין. גם המורפיום יכול לגרום לעכוב דומה, אולם השפעתו המיוחדת היא

1) Transfusio. 2) Ostium.